

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Band: 74 (1961)

Artikel: Nossas societats afiliadas
Autor: [s.n.]
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-225610>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 06.10.2024

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

man as tratta uossa il prüm da ordinar stampas e manuscripts, dad excerp chartas, artichels ed oters texts chi as referischan a la poesia. Stabilir il text da la poesia originala da Lansel, cullas annotaziuns bsögnaivlas, sarà per il 1961 la lavur principala.

L'inchargià cull'ediziun da Peider Lansel

Andri Peer

Nossas societats affiliadas

Società retorumantscha

Davart la lavur prestada vi al *Dicziunari rumantsch grischun* e'l svilup da quaist'ouvra da il rapport da la redacziun tuot ils scleriments necessaris. Cun plaschair constatesch cha l'an 1960 sun sortits da la stampa 3 faschiculs, nempe ils numer 36, 37 e 38. Davo quaists faschiculs sta ün'immensa lavur scientifica, ed eu nu vulesch interlaschar d'ingrazchar sinceramaing als 2 redactors, dr. A. Schorta e dr. A. Decurtins, ed a lur collavuratur per lur granda lavur prestada scopür als commembers da la Cumischiun filologica per lur bun'assistenza.

Davo la mort dal meritaivel prof. dr. Franz Fankhauser restettan aint illa *Cumischiun filologica* be amo ils signuors prof. dr. Paul Scheuermeier a Berna e prof. dr. K. Huber, Turich. Id eira necessari da cumplettar quaista cumischiun importanta uschè cha la supranza da la Società retorumantscha eleget sco novs commembers: signur prof. Toni Reinhard, Basilea, e duonna dr. Mena Wüthrich-Grisch, Turich.

La *biblioteca dal DRG* survgnit ün inrichimaint tras ün ampel numer da cudeschs e broschüras our dal relasch da signur prof. dr. Franz Fankhauser defunt. Uossa cumpiglia quaista biblioteca var 7800 cudeschs e broschüras. Id eira necessari dad inventarisar e registrar tuot ils toms. Quaista lavur gnit fatta da signur magister Bonifazi Plaz. Hoz posseda la SRR üna ampla e bella biblioteca ordinada seguond las normas per bibliotecas grandas. Ün catalog alfabetico pussibiltescha ad ognün da chattar sainza difficultats ils cudeschs giavüschats.

I'l cuors da l'an passà acquistet la SRR per la redacziun dal DRG novs *apparats technics* chi dessan facilitar la lavur. I's tratta d'ün nov apparat da fotografar «Leica M 3» ed ün apparat per registraziuns radiofonicas.

Als 8 gün 1960 salvet la SRR sia *radunanza generala* al Calanda a Cuaira. Davo dat evasiun a las tractandas administrativas (rapport presidial, rendaquint etc.) tgnat dr. N. Gaudenz, Cuaira, ün referat

cun projecziuns davart seis viadi da l'an 1959 in Danemarca, Svezia, Finnländia e Norvegia. Seis cumpagn da viadi, dr. C. O. Casparis, Cuaira, muosset ün film ch'el ha fat sün quaist viadi.

Als 5 november 1960 as radunettan ils commembers da la supranstanz da la SRR culs commembers da la Cumischiun filologica e'ls redacters dal DRG e da las Annalas ad üna *sairada cumünaivla*. Quaista reuniun ha dat occasiun da tour contact persunal l'ün cun l'oter e da discuter quaista e l'otra dumanda chi resguarda nossa lingua rumantscha.

Pro quaist'ocasiun tret il president da la SRR adimmaint *cha i sajan passats 25 ans daspö cha signur dr. A. Schorta ais entrà aint illa redacziun dal DRG*. Üna lunga seria d'ans ha el portà la greiva chargia be sulet. Daspö alch ans ha el survgni ün bun agüd illa persuna da signur dr. Alexi Decurtins. Sco redacter e schefredacter dal DRG ha dr. A. Schorta prestà d'ürant ils 25 ans scuors ün'immensa lavur scientifica ed administrativa chi pon güdichar be quels chi han cognuschentscha da la redacziun dal DRG e'l svilup da quaista ouvra monumentalä. Il president da la SRR surdet al giubilar ün plat da zinn cun dedicaziun ed ün cuvert cun munaida sco segn d'arcugnuschentscha e d'ingrazchamaint per sias grandas prestaziuns.

Cun la stamparia *Bischofberger Co.*, Cuaira, ha nossa societä stipulà ün nouv contrat per la *stampa dal DRG*. Cun quaist contrat s'ha la SRR asgürà la stampa da 3 fasciculs in minch'an. Ils cuosts da stampa s'han d'ürant l'an scuors augmantats considerabelmaing, specialmaing, causa las pajas augmantadas per ils tipografs. Quaist fat sforza la SRR d'augmentar a partir dal 1961 il predschi d'abunnamaint per ils fasciculs DRG. Quaist ais ün'apparentscha da nos temp, e la SRR sperescha cha'ls abunnents dal DRG inclegian la necessità d'ün augmoint da l'abunnamaint per ils fasciculs e restan fidels a noss'ouvra.

Cun charta dals 14 november 1960 ha signur *dr. G. G. Casaulta* inoltrà sia demischiun sco commember da nossa supranstanz. Davo ch'el ais gnü elet sco secretari da la Lia Rumantscha nun al ais que plü pussibel da far part a la supranstanz d'üna societä affiliada a la Lia Rumantscha. Quaista demischiun ais gnüda acceptada. A signur dr. G. G. Casaulta spordschain noss meglers ingrazchamaints per sia buna collavuraziun aint illa supranstanz da la SRR.

La Lia Rumantscha ha suottamiss a sias societats affiliadas il giävüsch da ceder ad ella 5 % da las contribuziuns ordinarias e da la clav stabilida. La supranstanz da la SRR ha deciss da gnir incunter a quaist giävüsch per ils ans 1960 e 1961 sainza però arcugnuoscher ün dovair e sainza stabilir ün pregüdizi per l'avegnir.

Dr. Nicola Gaudenz

Romania

All'entschatta: In engraziament sincer als dus suprastonts par-tents, sgr. Toni Halter, president e sgr. dr. Augustin Cahannes, vice-president per la gronda lavur prestada duront ina roscha d'onns. Engraziament insumma a tut tgi ch'ei sefatgs meriteivels en ina moda ni l'autra en nies intschess.

La lavur

Gl'emprem quartal digl onn vargau ei staus dedicaus oravontut alla preparaziun della votaziun digl avrel. Il resultat legreivel ha pur-tau per nus gronda satisfacziun e buca meins gronda obligaziun per igl avegnir.

Scolettas: Las vischnauncas Danis-Tavanasa e Sedrun ein daven-tadas centers industrials en consequenza dell'explotaziun dellas for-zas d'aua. En quels vischinadis exponi ein las scolettas d'impurtonza eminenta. La Romania ha priu ils contacts necessaris per saver pur-tar egl avegnir agid e susteniment.

Cuors linguistics: Il diember dils vischins de lieunga tudestga da-venta en pliras vischnauncas de nies intschess adina pli gronds. Per facilitar l'assimilaziun de nos amitgs jasters e svegliar capientscha ed interess per lungatg e tradiziun romontscha vein nus per ina ga organisau cuors de romontsch a Sedrun, Mustér e Trun. Il diember dils partiziponts ei considerabels. A scolasts e scolars in grond Dieus paghi. La Romania intermediessa era l'instrucziun romontscha al seminari Sogn Glieci a Cuera, alla scola de puras a Glion ed al Planta-hof.

Ediziuns: Ils organs tradizionalis Ischi e Tschespet ein era cum-para uonn sco usitau. La lavur d'auturs e redacturs ei considerabla e mereta laud ed engraziament. Per l'emprema ga ha la Romania ediu en collaboraziun cun l'URS in cudischet per nos affons, numnaus Sontga Clau/Son Niclo. Ultra de quei ein cumpara sco separats: «Cris-toffel» da Jakob Bosshard e «La fatscha de nos vitgs» da G. A. Ma-netsch.

La fiasta populara della Romania a Trun ei stada dedicata alla memoria dil miedi-poet Giachen Michel Nay, Trun.

Reorganisaziun: La suprastonza ensemen cun ina commissiun de revisiun dils statuts han fatg la lavur preparatorica per ina reorgani-saziun della Romania. Igl intent della reorganisaziun ei de far pus-seivla in'acziun pli intensiva en e cun las vischnauncas. Igl ei previu per igl onn che vegn ina radunonza extraordinaria che ha de con-cluder davart quella fatschenta ordvart impurtonta.

Per finir: Il diember dils fervents egl intschess romanian ei gronds. Lavur gronda e buna vegn prestada era ordeifer la Romania

e quei sin tut ils camps de veta e cultura romontscha. Era per quella lavur savens pauc emperneivla mo zun impurtonta engrazia il president della Romania en num dil pievel sursilvan entir da cor.

Hendri Spescha

Uniun dals Grischs, 1960

«Utschèls chi cuan nun han peida da chantar!»

Neir la suprastanza nouva da l'Uniun dals Grischs nun ha gnü blera peida da chantar, pervia ch'ella deira uschè fatschendada cun cuar. Nus avain gnü l'onur da cuar oura da tuottas qualitats dad övs, da quels frais-chs ed eir da quels main frais-chs, da quels chi deiran restats inavo aint il gnieu amo dad ons plü bod. Cumbain cha nus ans vain dats tuotta fadia nu dubitesch eu, cha tanter las pigliattas as chattarà amo quà o là ün gialet.

La suprastanza dad hoz ais da l'avis ch'ella possa prastar daplü lavur sch'ella consista be our da tschinch commembers. In quaista fuorma ais ella bler plü movibla. Natüralmaing cha nus ans eschan consciants chi nu basta d'avair in chosas culturalas be ün pèr generals chi fan canera, els ston pudair as laschar sün lur uffizials, sün lur armada, sül pövel inter. Ils uffizials da l'Uniun dals Grischs sun ils *cuvihs*. Da quels dependa fich bler. Ils *cuvihs* sun sper la suprastanza las pütts da nossa intera chasa rumantscha. I nun ans resta oter co da lavurar sistematicamaing: lavur in famiglia, in scoula, in baselgia, in cumün, in societats e radunanzas. Eu poss dir cha ils blers da noss *cuvihs* han lavurà diligiantamaing e cun granda premura e perseveranza.

Quai demuossa in prüma lingia l'esit da la *Spüerta ladina* d'ingon chi'ns ha portà aint fr. 14 000.—. Ün'otra müdada da grand'importanza ais il fat cha l'Uniun dals Grischs ha uossa fingià 500 commembers daplü co l'an passà. Eir quaist fat allegraivel ais d'attribuir be a l'instancabla lavur da blers *cuvihs*.

Per undrar degnamaing a nos grand cumpatriot *Otto Barblan*, nashü avant 100 ans, als 22 marz 1860 e mort als 21 december 1943 han l'U.d.G. e la Lia Rumantscha publichà ün'ouvra commemorativa, scritta da giunfra Elisa Perini. In möd ourdvard simpatic lascha l'atura reviver il trapassà cun tuot seis far ed operar e pustüt sco valent cumponist, sco appredschè dirigent ed organist e grand promotur da la vita musicala a Genevra ed utrò.

Ün oter fat ch'ins fa plaschair ais il *resvagl dal teater rumantsch*, la manifestaziun culturala la plü visibla ed impreschiunanta. Ün per da noss scriptuors s'han miss cun success vi da lavuors dramaticas. Als 13 favrèr avet lö a Scuol la prüma rapreschantaziun da la cuned-

gia da Jon Semadeni: «*Ûn quader chi nu quadra*». Ûn vaira Molière nos Jon Semadeni.

Als 19 e'ls 20 marz ans spordschet il cor masdà da Zuoz l'impre-schiunant drama «*La grand'impromischiun*» da Gian Belsch.

Als 28 avuost han ils Samedrins sport in occasiun da la Ladinia il drama commemorativ «*Giachen Bifrun*» da nos instancabel dramaturg Men Gaudenz.

La suprastanza da l'Uniun dals Grischs nun ha tardà da sustegner la cultivaziun dal teater rumantsch. Ella ha organisà ün cuors d'igluminaziun da teater suot la guida da sar T. Murk e sar R. Joho.

Dürant il cuors da quaist an pudet il redactur dal *vocabulari ladin-tudais-ch*, sar dr. O. Peer, chattar üna fuorma definitiva da la cumposiziun. Al mumaint ais ca. tuot pront per la stampa.

Noss periodics: *Il Fögl Ladin*, *il Sain Pitschen*, *il Chalender Ladin*, *l'Aviöl e'l Dun da Nadal* sun cumparüts sco minch'an ed han allegrà a giuven e vegl. Tuots redactors praistan preziosa lavur per nossa lingua e cultura rumantscha.

Fermamaing ans han occupats dürant l'an scuors *las grammaticas*, tant quella putera da signur dr. Scheitlin sco la valladra da sar dr. Arquint. Pervia chi'ns mancaivan ils mezs d'instrucziun nun havain nus pudü organisar quaist inviern bod ingüns cuors da rumantsch. Nus avain perquai concentrà nossa lavur plü ferm sün la *Scoula da paur*s chi ais quaist inviern statta frequentada da 90 interessents da bod tuot ils cumüns d'Engiadina bassa e Val Müstair. In mai dal 1961 sperain nus da pudair inaugurar nossa «*Chasa Fliana*» chi nu dess esser be Scoula da paur, ma ün *center cultural e spiertal* per tuot l'intschess ladin.

Rico Parli

Renania

La lavur da la Renania sa vagnir zavrada an ediziùns ad an acziùns directas.

1. Ediziùns:

«*La Casa Paterna*»

Nossa giasetta e derasada an Surselva detg bagn, dantànt e igl diambar digls abunaints an la Sutselva fetg modest a vean ear tras acziùns spezialas strusch a crescher da num. La C. P. â datiar da 800 abunaints ca paian.

Igl calendar «Per mintga gi»

Quel vean redigieu da dus redactors a saspargia an egna part sursilvana ad egna part sutsilvana. Igl «*Per mintga gi*» â vargia 1 750 abunaints ca paian.